

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 10. Vtrùm fictione recedente baptismus consequatur suum effectum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

quia bona fides nunquam supplet defectum medijs necessarijs, qualecumque illud medium sit, siue sit dispositio, siue materia, siue forma Sacramenti, siue intentio Ministrum.

N6 requiritur ut pures te esse contritum.

Quarta pars, Quod Attritio non debeat existimari Contritio, est contra Nauarrum cap. 1. Enchiridij num. 37. Sed probatur: Quia hoc solum habet locum, quando Contritio est necessaria ex aliquo diuino præcepto positivo vel naturali: tunc enim illa existimatio facit, vt homo non peccet in vsu Sacramenti; alioqui per se illa existimatio nihil iuuat, cum sit falsa. Atqui nullum est præceptum diuinum, quo Contritio sit necessaria ad baptismum. Non positium; quia id nec Scripturis, nec Traditione continetur: Nec etiam naturale præceptum, quatenus videlicet ratio fide illustrata dicit Sacramenta reuerenter esse tractanda: nam vnumquodque Sacramentum pro modo sue institutionis tractandum est. Atqui ex fine institutionis huius Sacramenti satis constat, hoc reuerenter tractari, si vitam veterem detesteris, & nouam proponas: vnde nihil opus est, vt existimes te esse verè contritum.

14. Attritio etiam sufficit ad remissionem omnium venialium quo ad culpam & poenam.

Dico Quarto, Attritio, quæ est sufficiens ad infusionem gratiæ per baptismum, etiã sufficit ad remissionem omnium venialium peccatorum quoad culpam & poenam, modo nullius peccati venialis affectus actualis interueniat. Est certa hæc propositio; quia ad totum effectum baptismi Doctores non requirunt, nisi Attritionem. Et Patres supra citati generatim docent omnem culpam & poenã remitti, quando non ponitur aliunde impedimentum. Et Confirmatur; Quia si baptismus tunc efficax est ad delenda omnia mortifera, quamuis infinita, quoad culpam & poenam vniuersam; cur non etiam omnia venialia?

ARTICVLVS X.

Virum fictione recedente Baptismus consequatur suum effectum?

15. Similitudo D. Thomæ

Respondet D. Thomas Affirmatiuè. Et probat pulcherrima hac similitudine: Sicut simul cum corpore graue generatur, mouetur deorsum, nisi sit aliquid prohibens: quo remoto statim incipit moueri deorsum: ita quando quis baptizatur, accipit Characterem quasi formam, & consequitur proprium effectum, qui est gratia remittens omnia peccata: impeditur autem quandoque per fictionem. Vnde oportet, quod remota ea per poenitentiam, baptismus statim consequatur suum effectum.

Glossa.

Notandum est, Glossam in Capit. Tunc valere. de Consecrat. dist. 4. existimare virtute solius Poenitentia, gratiam & remissionem dari fictione recedente, & iuxta hanc sententiam dicendum esset, peccatum originale, & reliqua quæ baptismum antecedunt, remitti per poenitentiam, non quidem directè, sed concomitanter, quatenus per Sacramentum Poenitentia datur gratia, cum qua nullum peccatum mortiferum potest consistere.

Conclusio affirmans.

Verum tenendū est, Recedente fictione, siue id fiat per contritionem, siue per attritionem vnã cum Sacramento Poenitentia, redire omnem effectum baptismi, quem initio contulisset. Ita D. Thom. loco citato, & communis sententia Doctorum dist. 4.

Probatur Primò, Ex Scripturis: Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest intrare in regnum Dei. Atqui si baptismi gratia non redit ablata fictione, ille non renascitur ex aqua & Spiritu sancto: ergo non posset saluari. Dices, Sufficit votum baptismi, vt renascatur. Contra: Quia votum non habet locum, postquam re ipsa baptismus datus est; votum enim respicit baptismum futurum. At baptismus semel receptus non potest repeti.

Probatur Secundo, Ex Patribus: D. August. lib. 1. de Baptismo c. 2. Tunc valere incipit ad salutem baptismus, cum illa fictio veraci confessione recesserit, quæ corde in malitia, vel sacrilegio perseverante, peccatorum abluionem non sinebat fieri. Quod si gratia & remissio non conferretur vi baptismi, falsum esset tunc baptismum incipere valere ad salutem: sola enim poenitentia valeret. Neque rectè ostenderet August. baptismum à fictio susceptum non esse irritum, quod tamen ibi intendit. Cyprianus serm. de Passione Christi, Licet indigni sint qui accipiunt, Sacramentorum tamen reuerentia, & propinquitatē ad Deum parat accessum, & vbi redierint ad cor, constat abluionis donum, & redit effectus munerum; nec alias queri aut repeti necesse est salutiferum sacramentum. Idem Cyprianus serm. de Ablutione pedum, enumeratis tribus Sacramentis quæ repeti non possunt, ait: Reuersis dat, vt eis iterum possint Sacramenta iniuriata prodesse; quorum si poenitentia non subesset, nullo modo deinceps experiri possent effectum. Hic aperte docet trium Sacramentorum amissam gratiam redire.

Probatur Tertio, Ratione. Prima est, Quia proprium remedium peccati originalis est baptismus: ergo recedente fictione baptismus vim suam exerit, vel certè peccatū originis non remittitur. Consequentia patet. Antecedens probatur, tum ex illo Ioan. 3. Nisi quis renatus &c. Tum ex Concilio Tridentino sess. 6. c. 4. vbi Concilium ait, Translationem ex statu peccati originis ad statum gratia, non posse fieri sine lauacro generationis, aut eius voto: sed votum hic locum non habet, quia respicit futurum: ergo remissio peccati originalis fit per Baptismum re ipsa ante susceptum. Secunda ratio est, Peccata ante Baptismum commissa non possunt remitti per claus Ecclesie, quia non sunt commissa à subdito Ecclesie: ergo solum per baptismum. Confirmatur, Quia alioquin essent aliqua peccata in homine viatore nullo remedio à Christo instituto expiabilia: quod est contra efficaciam Passionis Christi.

DVBIVM I.

Virum recedente fictione Baptismus totum effectum conferat, quem contulisset, si fictio non intercessisset?

Respondet & Dico Primò, Conferat totum effectum extensiuè, scilicet gratiam sanctificantem, remissionem peccati originalis, & omnium peccatorum mortalium, & venialium ante baptismum commissorum, & omnem poenam his respondentem. Ratio est, Quia gratia confertur in baptismo per modum regenerationis spiritualis, ac proinde perfectò modo, ita vt peccatum, & quidquid directè ex peccato sequitur, penitus excludatur: sicut forma, qua per generationem confertur, excludit totam priuationem oppositam, & omnia illi annexa & consequentia.

Dices,

Veniale
cui actu
afficitur,
non remittitur.

Dices, Quid si eo momento, quo tollitur fictio, seu impedimentum baptismi, adsit affectus peccati venialis. Respondeo: Hoc peccatum veniale tunc non remittetur: tum quia repugnat, ut aliud peccatum actu sit, & tamen simul condonetur, praesertim quoad culpam: tum quia affectus iste sequitur baptismum realem, unde per baptismum remitti nequit, sicut nec vllum aliud peccatum quod baptismum sequitur. Alia tamen peccata venialia ante baptismum commissa remittentur, etiam si tunc eiusdem speciei affectus venialis insit. Ratio est, Quia peccata venialia post sunt separatim remitti secundum poenam & culpam.

18
In reuiviscencia soli conferatur minima gratia, quae datur infantibus.

Dico Secundò, Probabilius est, non conferri recedente fictione totam perfectionem gratiae inensuam, quae antea fuisset collata cum debita dispositione, sed solum minimam gratiam, quae datur infantibus. Quod ut intelligatur:

Suppono Primò, Esse aliquam minimam gratiam baptismalem, quae sit v. g. ut duo, quae ipsi Sacramento precise considerato, respectu subiecti nullam dispositionem habentis, appensa est. Ratio supposita est, quia ubi nulla est dispositio, non potest aliquid relinqui, quo detracto effectus possit fieri minor.

Suppono Secundò, Hanc gratiam minimam baptismalem dari infantibus, quia nullam dispositionem bonam adferunt, sed solum carent impedimento: quod fit, ut omnes adulti, qui aliquam bonam dispositionem quantumvis parvam adferunt, plus accipiant, quam infantes; ut communiter Doctores docent, & colligitur ex dictis supra artic. 8. & ex Tridentino Concilio sess. 6. cap. 7.

Nunc probatur Conclusio: Quia contritio illa, qua tollitur fictio, non habet se tanquam dispositio ad baptismum, sed solum tanquam remouens impedimentum operationis illius: ergo illa anima se habet ad baptismum, veluti carens impedimento, sine omni dispositione positua.

Dices, Illa contritio potest esse dispositio ad effectum baptismi nunc conferendum, licet non sit dispositio ad ipsum Sacramentum; & sic effectus baptismi crescat pro ratione dispositionis contritionis. Sed hoc non rectè dicitur: Quia baptismus iam ante collatus est, & effectus similiter quantum est ex vi baptismi. Verum quia subiectum capax tunc non erat, mansit in acceptatione diuina, donec tolleretur impedimentum. Ergo effectus baptismi non est metiendus ex contritione, quae postea superuenit, sed ex conditione baptismi, quam secundum se habuit dum daretur: Deus enim acceptat baptismum secundum conditionem quam habet dum reipsa datur, non autem secundum conditionem quam subiectum aliquando habebit: sic enim in consulo acceptaret ad incertum effectum. Confirmatur à simili: Quia opera bona iustorum solum acceptantur à Deo secundum conditionem, quam habent, dum fiunt: unde si contingat ea per peccatum mortificari, & postea per poenitentiam reuiuiscere, non reuiuiscunt secundum conditionem poenitentiae, qua tollitur eorum impedimentum, sed secundum conditionem in qua sunt acceptata: ut amplius dicitur suo loco.

Contritio per quam baptismus reuiuiscit, non auget eius effectum.

DVBIVM II.

Quis actus necessarius est ad tollendam fictionem, (id est, indispositionem negativam vel contrariam) ut baptismus effectum suum habeat?

Respondeo & Dico Primò, Si in ipsa susceptione Baptismi commissum sit peccatum mortale, vel post eam, necessaria est contritio, vel attritio cum Sacramento Poenitentiae, ut baptismi impedimentum seu fictio tollatur. Patet hoc ex D. Thoma hoc loco ad 2. & ex D. Augustino lib. 1. de Baptismo cap. 12. Ratio est, Quia baptismus non potest cõterre suum effectum, quamdiu inest aliqua culpa mortifera, quae per ipsum baptismum non potest tolli: sed peccatum mortale commissum in susceptione baptismi, vel postea, non potest tolli per baptismum: ergo non potest baptismus conferre suum effectum, nisi aliud remedium adhibeatur, quo hoc peccatum tollatur; quod remedium non est aliud, quam contritio, vel attritio cum Sacramento; uti nunc suppono.

19
Si mortale commissum in ipsa susceptione baptismi, vel post eam, est opus contritione vel attritione cum Sacram.

Dices Primò, Cur baptismus non potest indirectè, vel cõcomitanter delere peccata post ipsum commissã, sicut Sacramentum Poenitentiae delere peccata oblita concomitanter, & similiter Eucharistia, quae tamen non poterat delere directè?

Respondeo, Quia nullum Sacramentum potest delere peccata futura, sed solum ea, quae ante eius susceptionem commissã sunt: unde pro illis, quae postea sunt commissã, opus est remedio nouo, quod per se sit sufficiens. Quare hic opus est contritione, vel saltem attritione cum Sacramento Poenitentiae; nam solum hisce duobus modis, peccatum mortale cognitum commissum post baptismum, potest deleri. Dico, Cognitum: quia si exciderit memoria, & bona fide cum attritione aliud Sacramentum suscipiatur, delebitur illud peccatum, & baptismus effectum suum conferet.

Dices Secundò, Saltem illud peccatum, quod in ipsa susceptione com mittitur, poterit, recedente fictione, baptismò deleri; quia non est posterius baptismò.

Respondeo, Etsi tempore non sit baptismò posterius hoc peccatum, est posterius ordine naturae: Tum, quia resultat ex ipsa susceptione baptismi in subiecto indisposito: subiectum autem indispositum suscipere baptismi substantiam est posterius naturã, quam ipsa baptismi substantia: Tum, quia intelligitur resultare in homine habente Characterem baptismalem: nam baptismus prius naturã respicit subiectum ut dispositum ad Characterem, quam dispositum ad gratiam: praesertim cum & ipse Character sit veluti potentia passiva ad gratiam baptismalem, & ceterorum Sacramentorum: ergo baptismus prius naturã confert Characterem, quam gratiam; & proinde prius naturã in subiecto intelligitur esse Characterem, quam gratiae infusio impediri. Adde: Etiam si hoc peccatum sacrilegè susceptionis solum concipiatur ut concomitans baptismum, tamen non potest per baptismum remitti; quia ex natura sua directè repugnat effectui baptismi. Unde hoc peccatum non potest remitti, nisi per Sacramentum Poenitentiae: in re vel in voto.

Cur peccatum sacrilegè susceptionis non possit per baptismum deleri.

Petes, Cum tollitur fictio per Sacramentum Poenitentiae, vtrum Sacramentum prius confert gratiam, Poenitentia an Baptismus?

20

F f f iij Respon-

Baptismus
& Pœnitentia simul
naturâ gra-
tiam con-
ferunt.

Respondeo, Vtrumque simul naturâ, tanquam
duæ partiales causæ constituentes vnâ integrâ,
conferunt totam gratiam, & delent omnia pecca-
ta. Ratio est, Quia operantur cum mutua de-
pendentia & auxilio. Sicut si tu possis pondus
ducentarum librarum mouere, ego verò pondus
centum, & hæc duo pondera sint connexa, neu-
ter sine altero poterit: vtroque tamen conniten-
te, totum pondus, veluti ab vna integrâ & adæ-
quata causa mouebitur. Sic Baptismus per se non
potest, nisi tantam gratiam dare, & delere pecca-
ta ante ipsûm commissa: Pœnitentiâ verò tan-
tam, & delere peccata post baptismum commissa.
Hæc autem peccata in illo homine sunt connexa,
ita vt vnû sine altero tolli nequeat. Quare oportet
vtrumque Sacramentum concurrere, & vicissim
se iuuare, ac proinde simul naturâ operari.
Nam vbi est mutua dependentia, ibi non est natu-
ræ prioritas, sed similtas.

Dices, Prius est impedimentum tolli, quàm
baptismum operari: sed impedimentum baptismi
est peccatum commissum in susceptione, vel post:
ergo hoc peccatum debet tolli prius, quàm bap-
tismus operetur: ac proinde operatio Pœnitenti-
æ, qua tollitur hoc peccatum, erit prior.

Respondeo, Remotio impedimenti non est
prior, quàm operatio rei impeditæ, quando im-
pedimentum remouetur per cooperationem circa
rem connexam; vt patet in duobus mouentibus
illud pondus; nam vicissim sibi cooperando tol-
lunt impedimentum mutue operationis. Sedes
est, quando remotio impedimenti fit per actionem
præuiam, & circa rem omnino distinctam: tunc
enim remotio impedimenti est prior naturâ, quàm
operatio rei impeditæ.

Dico Secundò, Si nec in ipsa susceptione bap-
tismi, nec postea commissum sit peccatum mor-
tale; tamen baptismus irritò effectu susceptus sit,
eo quòd necessaria dispositio deesset, sufficere at-
tritio vt baptismus gratiam & reliquos omnes ef-
fectus suos cõferat. Docet Paludanus dist. 4. q. 5.
& Scotus ibidem. Durandus qu. 4.

Probatum Primò, Quia attritio ista satis fuisse
ad effectû baptismi, si simul cum baptismo extitisset:
ergo etiâ sufficere quâuis postea superueniat;
quia nullum nouum impedimentum accessit. Pro-
batum Secundò, Quia omnia peccata huius homi-
nis directè per baptismum possunt remitti, cû om-
nia sint facta ante baptismum: ergo nõ necessariò
requirunt aliquid aliud quàm dispositionem, quæ
sufficit baptismi, quæ est attritio. Et Confirmatur,
Quia hæc peccata non requirunt Sacramentum
Pœnitentiæ: materia enim Sacramenti Pœnitentiæ
solum sunt peccata commissa post baptismum,
vt docet Concil. Trident. sess. 14. cap. 1. 2.
& 5. Neque etiam requirunt contritionem, quæ
contritio in noua lege non delet peccatum mortiferum,
nisi quatenus continet votum alicuius Sacramenti;
quod votum non potest hic habere locum, quia
deberet respicere Sacramentum Pœnitentiæ, quod
non se extendit ad peccata ante baptismum
commissa. Probatum Tertio, allata ratione:
Quia in hoc casu totum impedimentum

operationis baptismi est carentia dispositionis
necessariæ: ergo simulatque hæc carentia fuerit sub-
lata, operabitur baptismus: tollitur autem attri-
tione: ergo attritio sufficit.

DVBIUM III.

Vtrum solius baptismi sit proprium, vt eius
effectus redeat?

Respondeo, Probabilissimum est, id etiam
commune esse alijs Sacramentis Characterè
imprimentibus: quod est contra Dominicû Soto
dist. 6. qu. 1. art. 8. qui id putat esse solius bap-
tismi. Sed nostram sententiam docet D. Thomas in
4. dist. 4. qu. 3. art. 2. quæstioncula 3. & Alexan-
der, Bonauentura, Maior, Paludanus, & ferè re-
centiores. Probatum duplici ratione: Prima est
D. Thomæ supra num. 15. relata, quæ si aliquid
valet in Baptismo, etiam valet in Confirmatione,
& Ordine. Secunda Ratio est: Nisi posset illa
gratia recuperari, non benè prospectum esset ho-
minibus in hac imbecillitate vitæ, quæ gratia fa-
cilè amittitur. Quod patet, quia per hæc Sacra-
menta Confirmationis & Ordinis constituuntur
homines in quodâ statu immobili, ad quem opus
habent gratia sacramentali: ergo nisi gratia, quæ
datur ad huius status functiones, posset recupera-
ri, manebit homo obligatus ad functiones sine
gratia illis functionibus propria; quod non est cõ-
sentaneum suauis prouidentia Dei.

Eodem argumento probari potest reuiuiscere
etiam gratiam Sacramenti Matrimonij, quia hoc
Sacramentum tribuit statum immobilem. Item
extremæ Vnctionis, quia hoc Sacramentum non
potest repeti manente statu eiusdè morbi; cû ta-
men hæc gratia in illa extrema lucta fit tantoperè
necessaria.

Idem facile probari potest de Pœnitentiâ, si
hoc Sacramentum potest esse informe; id est, sine
effectu, saluâ substantiâ. Probatum, quia non teneor
peccatum mortiferum secundò confiteri, quod
antè in confessione, etsi informi, explicui, vt om-
nes fatentur: ergo hoc peccatum non remittitur per
sequentem absolutionem; alioquin in sequenti
confessione fuisse explicandum: ergo remittitur
per præcedentem, cuius effectus fuerat impeditus.

De Eucharistia res est magis incerta: est tamen
satis probabile in quodam casu; scilicet, si quis in
peccato communicauerit, & ante corruptionem
specierum, pœnitentiâ concipiat.

Ratio generalis est: Quia Sacramentum est opus
Christi, ac proinde ex se est opus viuum & efficax
gratiæ: ergo quamuis per fictionem possit quod-
dammodò mortificari, sic vt eius effectus impe-
diatur, tamen fictione recedente statim viuifica-
tur, & suam efficaciam exerit, secundum quam
in acceptatione diuina manet. Sicut opera iusto-
rum facta in statu gratiæ, etsi per peccatum super-
ueniens possint quodammodò mortificari, ita vt
eorum effectus impediatur, tamen peccato rece-
dente, statim reuiuiscunt, habentque efficaciam
respectu gratiæ & gloriæ.

21
Si nec in
susceptio-
ne, nec post,
commissum
est peccatum,
sufficit attri-
tio.

22
Reuiuif-
centia con-
uenit Sa-
cramentis
Characterè
rem imprim-
entibus.

Item Mat-
rimonio
& extremæ
Vnctionis.

Pœnitentiæ.

Eucharistia.

Ratio generalis.

QVÆ.